

Utbildningsinspektion i Gärdsmosse skolan, grundskola F-5

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, stödinsatser och bedömning av lärandet. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan

Gärdsmosse skolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	38
Förskoleklass	31
Grundskola	118
Särskola	1

Gärdsmosse skolan är uppdelad i lilla- och stora Gärdsmosse skolan. Lilla Gärdsmosse skolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–2 och stora Gärdsmosse skolan omfattar årskurserna 3–5. Sedan höstterminen 2004 arbetar skolan i två spår. Spåren är organiserade från förskoleklass till och med årskurs 5. Inom respektive spår finns två arbetslag. Ett för förskoleklass och årskurserna 1–2 och ett för årskurserna 3–5. Samtliga arbetslag arbetar i nära samarbete med elevernas föräldrar. I samma lokaler som stora Gärdsmosse skolan finns även bibliotek, rektorsexpedition, skolhälsovård, kurator samt övrig administration. Mitt emellan de båda skolhusen ligger slöjdsalar, idrottssal samt elevernas matsal. Skolans organisation har under årens lopp förändrats och den senaste förändringen trädde i kraft inför terminsstarten hösten 2004.

Skolan ligger i vacker natur invid Galaxgatan i anslutning till spårvägen mellan Bergsjön och centrala Göteborg. Invid skolan finns ett flertal större flerfamiljshus. Gärdsmosse skolan, liksom övriga skolor i stadsdelen, präglas av en mångkulturell miljö.

Genomförandet av inspektionen i Gärdsmosse skolan

Skolverket sände den 24 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Gärdsmosse skolan har bestått av undervisningsrådet Erik Bergeå och experten Agnetha Ardfelt. Besök i Gärdsmosse skolan genomfördes den 26 januari 2005.

Skolverket kommer att följa upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

För stadsdelen upprättas även en stadsdelsrapport där stadsdelsövergripande förbättringsområden tas upp. Skolrapporten bör därför läsas ihop med stadsdelsrapporten.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Gärdsmosse skolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Gärdsmosse skolan genomfördes formella intervjuer med rektorn, personal, elevhälsoteam, elevrådet och med föräldrar. Dessutom samtalade inspektörerna spontant med ett flertal elever och personal. Intervju med skolans biträdande rektor kunde dock inte genomföras. Lektioner, inom samtliga klasser, besöktes.

Den 12 januari 2005 introducerade Skolverkets inspektionsteam inspektionen genom att möta verksamhetschefen, rektorer och enhetschefer i Bergsjön.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Göteborgs kommuns eget kvalitetsarbete med balanserad resultatredovisning, kallad Balansen. I Balansen ingår regelbundna kvalitetsmätningar.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Av Gärdsmosse skolans lokala verksamhetsplan framgår att normer och värden är för skolan ett prioriterat område. Alla som verkar i skolan skall enligt planen ta avstånd från alla former av hot, våld, kränkningar och mobbning. Vidare skall alla aktivt arbeta med att förebygga alla former av mobbning. På skolan finns följande lokala förhållningsregler:

”Här på Gärdsmosse skolan

- Är vi snälla mot varandra
- Använder vi inte våld
- Använder vi inte fula ord
- Passar vi tiden
- Tar vi ansvar för vårt skolarbete
- Lyssnar vi på och respekterar alla vuxna
- Är vi rädda om skolan, skolgården och naturen runt om kring”.

Enligt lärarna bidrar elevernas olika bakgrund till att toleransen för olikheter bland eleverna är relativt hög. Det är lätt att få eleverna att respektera olikheter, men svårare att respektera åsikter. Till viss del deltar eleverna, efter ålder och mognad, som representanter och för att göra sin egen stämma hörd i beslut om verksamheten och utbildningen. Eleverna kan, utifrån sina förutsättningar, arbeta i demokratiska former och känner i rimlig utsträckning till demokratins

principer. Enligt eleverna i elevrådet uttrycker eleverna, utifrån sina förutsättningar, sina egna uppfattningar och argumenterar för dem.

Via formella samverkansorgan såsom klassråd och elevråd lär eleverna sig att lyssna på varandra och att accepterar de beslut som fattats i demokratisk ordning. Detta framkom tydligt vid inspektionstillfället.

Vid intervjuer med eleverna och via observationer framkommer att eleverna har ett visst inflytande över både arbetssätt och arbetsformer. Detta är extra tydligt i årskurs 1. De får till exempel till viss del vara med och bestämma lektionens innehåll och även utvärdera sitt lärande.

I flera av skolans klassrum gavs tydligt exempel på att eleverna i skolan lärt sig att hjälpa åt och att vara medvetna om hur det känns för andra att bli utsatta för kränkande behandling. Verksamheten uppvisar flera goda exempel på hur lärarna arbetar med eleverna angående normer och värden, såsom jämställdhet och förhållningssätt mellan de verksamma i skolan. Några elever väljer dock att komma fram till inspektörerna för att berätta om sina upplevelser av att vara utsatta för mobbning. Vissa elever säger att rastvakter saknas och att lärarna är handfallna.

I Gärdsmosse skolan råder vid tillfället för utbildningsinspektionen ett trivsamt lärandeklimat. Eleverna säger att det är roligt i skolan och att de trivs. När inspektörerna frågade eleverna om vad som är det bästa med Gärdsmosse skolan framkommer spontant att det skönt med en liten skola och att eleverna trivs. Eleverna i årskurs 4 anser dock att det är väldigt oroligt och stökigt. De anser att den stökiga miljön bidrar till att de inte trivs och känner ingen motivation att lära. Detta är rektorn medveten om och arbetar aktivt med att komma till rätta med problemet.

Elevernas grad av trivsel och trygghet mäts genom Göteborgs kommuns eget kvalitetsarbete med balanserad resultatredovisning, Balansen. Därigenom finns för skolan ett systematiskt utvärderingssystem avseende delar av det som ligger inom ramen för normer och värden. Enligt "Balansen" för vårterminen 2004 är det sammanvägda elevindexet för trivsel högre vid Gärdsmosse skolan än i Göteborgs kommun som helhet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans arbete med normer och värden är godtagbart. Verksamheten visar prov på flera goda exempel på hur lärarna arbetar med eleverna angående normer och värden.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Eleverna känner till viss del till målen för den egna utbildningen. Elevernas kännedom om målen är högre i de lägre åldrarna än de högre. I årskurs 1 jobbar

lärarna mycket med målen och med att få eleverna att relatera sitt lärande till målen. I samtliga klassrum på skolan finns lokalt bearbetade mål synligt uppsatta. Skolan har konkretiserat uppnåendemålen i samtliga ämnen för årskurs 5 och därigenom brutit ner målen för respektive år.

Enligt elever och lärare kan flertalet av eleverna arbeta både självständigt och tillsammans med andra.

I Gärdsmosse skolan genomförs de nationella proven i årskurs 5. Resultaten från de senast genomförda nationella proven visar att 83 procent nådde upp till målen i svenska, 79 procent i engelska och 71 procent i matematik. Måluppfyllelsen i övriga ämnen är varierande. Genom att skolan har arbetat med att konkretisera målen i samtliga ämnen finns ett system för att följa upp elevernas grad av måluppfyllelse i samtliga ämnen. Vid Gärdsmosse skolan har 98 procent av eleverna utländsk bakgrund.

Skolans redovisar endast resultat avseende de barn som gått i svensk skola sedan årskurs 1. Resultatmässigt finns ingen direkt skillnad mellan pojkar och flickor.

Ett av skolans mål i verksamhetsplanen är att alla elever som gått i skola i Sverige sedan årskurs 1 skall uppnå målen i nationella proven i årskurs 5. Inspektörerna vill för skolan påpeka betydelsen av att skolans mål är inriktade på att eleverna skall uppnå målen i samtliga ämnen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas resultat ligger under genomsnittet för riket. Resultaten är svårbedömda bland annat för att skolan inte redovisar resultaten av de nationella ämnesproven för samtliga elever. Vidare bedömer inspektörerna att uppföljningen av elevernas studieresultat är inriktad på svenska, matematik och engelska. Övriga ämnen riskerar att få en mer undanskymd roll än vad styrdokumenten indikerar. Skolan bör följa upp studieresultaten i samtliga ämnen.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö fysiskt och psykosocialt för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Gärdsmosse skolan arbetar aktivt för att värna om skolans arbetsmiljö och elevernas och föräldrarnas möjlighet till delaktighet. Föräldrarna ges bland annat möjlighet till samverkan via utvecklingssamtal, föräldramöten, och vid upprättande av åtgärdsprogram. Dessutom har skolan något de kallar för språkföräldramöten. Dessa möten syftar till att samla föräldrar med samma modersmål för att diskutera skolan tillsammans med lärare och tolk. Ett av skolans verksamhetsmål är att öka föräldrarnas delaktighet och engagemang i skolans arbete. Bland annat så anordnar skolan studiecirkel för föräldrarna som syftar till att

träffas för att diskutera svenska traditioner, barnuppfostran och föräldrarollen. Dessutom arbetar skolan aktivt med att öka föräldrarnas närvaro i skolan. Enligt skolans enhetsplan finns även ett föräldraråd. Det är ett forum där föräldrar och rektorn träffas två gånger per termin för information och diskussion om övergripande frågor i skolans verksamhet, som till exempel budget, mål, planering, miljö och säkerhet.

På skolan finns både klassråd och elevråd. Eleverna i elevrådet tycker att de kan vara med och påverka sin arbetsmiljö och även skolans lokala ordningsregler. De anser även att det är bra att det finns elevråd och klassråd eftersom de då kan vara med och bestämma. Eleverna menar också att klassrådet fungerar bra eftersom de då tillsammans med läraren kan reda ut eventuella problem. Eleverna i elevrådet anser att rektorn tar deras roll och funktion på allvar.

Enligt eleverna tenderar de frågor som diskuteras i elevrådet att handla om vad som skall köpas in till skolan och skolans miljö. Frågor kopplade till de nationella målen, skolans verksamhetsplan och kvalitetsredovisning saknas. Elever som inspektörerna samtalar med anser att de i viss mån kan vara med och påverka sitt eget lärande. Även personalen anser att eleverna kan vara med och påverka sitt lärande inom vissa ramar. I årskurs 1 finns tydliga exempel på hur elevernas ges möjlighet att ha inflytande över undervisningens planering och upplägg.

Enligt "Balansen" för vårterminen 2004 är det sammanvägda elevindexet för medbestämmande högre vid Gärdsmosse skolan än i Göteborgs kommun som helhet.

I stadsdelen Bergsjön finns en centralt framtagna handlingsplan mot kränkande behandling. Enligt planen skall det råda nolltolerans mot mobbning, främlingsfientlighet och kränkande språkbruk och behandling. Denna handlingsplan kan ses som en övergripande plan som klargör skolornas uppdrag och målsättningar. Planen knyter tydligt an till vad som står i styrdokumentet. Vidare definierar planen vad som kan avses med kränkande behandling, mobbning, diskriminering, sexuella trakasserier, rasism, främlingsfientlighet och homofobi.

Gärdsmosse skolan har utarbetat en lokal handlingsplan mot mobbning och kränkande behandling. Planen harmonierar på ett bra sätt med Bergsjöns övergripande handlingsplan. Skolans plan innehåller hur skolan skall arbeta förebyggande, upptäckande och åtgärdande. Handlingsplanen berör samtliga perspektiv, det vill säga elev kontra elev, elev kontra vuxen och vuxen kontra elev. Programmet finns uppsatt i skolans lokaler och har enligt rektorn presenterats för elevrådet. Dock menar de elever som inspektörerna samtalat med att de inte känner till detta program. Enligt lärarna diskuteras inte handlingsplanen bland personalen på skolan och det har bidragit till att planen är ett okänt dokument.

Vid skolan finns på schemat livskunskap. Detta syftar till att erbjuda alla barn flick- och pojkgrupper för att ge barnen möjlighet att sätta ord på känslor och tankar.

Vid samtal med personalen på skolan framkommer en medvetenhet om vad begreppet kränkande behandling innebär. Även eleverna kan till stora delar redogöra för vad kränkande behandling är. På skolan finns ett antimobbningsteam bestående av personal på skolan. Vid intervju med både rektorn och per-

sonal framkommer att mobbning inte är något stort problem. Personal på skolan ingriper snabbt för att lösa en uppkommen situation. Vid varje incident upprättas en händelserapport. Vissa av eleverna menar dock att mobbning förekommer. Som tidigare nämnts kom några elever fram till inspektörerna för att berätta om sina upplevelser av att vara utsatta för mobbning. Vissa elever säger att rastvakter saknas och att lärarna är handfallna.

Enligt både elever och personal tas dock elevernas upplevelser av att vara utsatt för någon form av kränkande behandling på allvar. Enligt lärare som inspektörerna samtalar med upprättas ibland åtgärdsprogram för att möta eleven i dennes upplevelser.

Vid skolan finns ett värdegrundsråd med uppgift att hantera frågor med koppling till den värdegrund som avspeglas i 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94).

Enligt skolans verksamhetsplan är ett av målen ”trygga, friska, aktiva och studiemotiverade barn”. Skolans strategier för att nå detta mål är att prioritera lek och idrott under och efter skoldagen. På skolan finns även ett hälsoråd och rådets uppgift är att ge eleverna förutsättningar för att utveckla sitt intresse för lek, idrott och all annan form av rörelse. Rådet skall även tillse så att eleverna har ett rörelsepass om dagen. Med rörelsepass menas antingen idrott, lek eller en promenad i skogen. Därigenom har skolan ett uttalat arbete med läroplanens övergripande hälsomål.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete för en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö är godtagbart men bör fortsätta och om möjligt intensifiera detta arbete. Vidare bör skolans handlingsprogram mot kränkande behandling och mobbning göras känd hos alla på skolan. Inspektörerna anser också att elevernas möjlighet till inflytande bör utvecklas.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Som tidigare nämnts har skolan konkretiserat de av staten fastlagda mål att uppnå för årskurs 5. Skolan brutit ner dessa så att det finns mål att uppnå för årskurserna 1–5. Dessa mål finns synligt uppsatta i respektive klassrum. Arbetet med att konkretisera de nationella målen har bidragit till att personalen noggrant satt sig in i målen och diskuterat dess betydelse. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolan ger varje barn utrymme att utvecklas i sin egen takt och att undervisningen organiseras utifrån detta. Det är av yttersta vikt att lärarna utgår från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolan är organiserad i små klasser om 10–14 elever. Rektorn har tillsammans med personalen valt denna organisation för att de ser ett stort behov av små grupper. Istället finns inga resurser för vikarier.

Undervisningen planeras utifrån timplanen. Dock bedrivs enligt inspektörernas mening inte någon undervisning i hem- och konsumentkunskap. Enligt rektorn får eleverna undervisning i hem- och konsumentkunskap i årskurs 6. Dessförinnan menar rektorn att eleverna under återkommande hälsotemaveckor får information om hem- och konsumentkunskap. Huruvida eleverna har tillgång till teknik är enligt inspektörernas mening oklart. Rektorn menar att tekniken delvis är integrerad i trä- och metallslöjden. Eleverna har inte heller tillgång till elevens val. Inspektörerna menar att skolan skall bedriva en undervisning på något sätt i dessa ämnen för att eleven skall kunna uppnå målen i årskurs 5, det vill säga undervisningen kan vara integrerad i något av de övriga ämnena. Det skall då vara klart uttalat från skolans sida att skolan arbetar för att eleverna skall uppnå målen redan i årskurs 5 genom att ämnet är integrerat i något annat ämne. Att enbart ge information är inte tillräckligt. När det gäller elevens val menar rektorn att skolan gör valet åt eleven. Tidigare har eleverna kunnat välja mellan flera ämnen, men många blev besvikna då deras val inte alltid kunde tillgodoses. Skolan har därför beslutat att alla elever får en extra idrottstimme, en lektion i vardera data- och livskunskap per vecka.

Enligt Göteborgs skolplan skall alla barn och unga i Göteborg ha en individuell utvecklingsplan, IUP. I samverkan med barnen och föräldrarna skall varje barn få en egen plan för sin utveckling baserad på sina egna förutsättningar. Målet med den individuella utvecklingsplanen är att synliggöra varje barns utveckling och lärande. Vid Gärds mosseskolan har samtliga elever en egen IUP, men alla planer är ännu inte ett levande dokument eftersom personalen fortfarande håller på att implementera detta arbete.

På skolan finns ett pedagogiskt råd. Rådets uppgift är, förutom att utveckla det pedagogiska arbetet på skolan, att arbeta för att undervisningen anpassas utifrån varje elevs förutsättningar och behov. Enligt eleverna kan eleverna till viss del påverka undervisningens upplägg och genomförande.

Enligt både personal och rektorn ges samtliga elever i behov av särskilt stöd hjälp i sin skolsituation och utveckling. För samtliga elever i behov av särskilt stöd finns även ett åtgärdsprogram upprättat. Åtgärdsprogrammen syftar till att stödja en medveten planering och utvärdering av de särskilda stödåtgärder som eleverna är i behov av på både kort och lång sikt. Även de elever och föräldrar som inspektörerna samtalat med instämmer i att dessa rutiner fungerar.

Skolan erbjuder även pedagogisk verksamhet inom ramen för en studieverkstad. Hit är eleverna välkomna efter att den obligatoriska verksamheten är slut. Här kan eleverna få hjälp med läxor och med uppgifter som eleven behöver stöd och hjälp med. Att erbjuda eleverna möjlighet till läxhjälp är av stor betydelse för flertalet av skolans elever då elevernas föräldrar har svårigheter med det svenska språket. Inspektörerna vill dock för skolan påpeka att eleverna i första hand har rätt till stöd under skoltid och inom ramen för den klass eleven går i och att studieverkstaden inte för eleverna får vara ett obligatoriskt inslag.

Enligt de lärare som inspektörerna samtalar med bedrivs verksamheten med utgångspunkt från de av skolan konkretiserade målen och utifrån personalens kännedom och medvetenhet om de enskilda barnen och deras behov. Inspektörerna konstaterar att viss del av verksamheten bedrivs tämligen traditionellt. Enligt vissa lärare och elever är verksamheten läromedelsstyrd och ämnesövergripande arbetssätt saknas. Vid lektionsbesöken förekommer såväl stringent lärarstyrda lektioner där eleverna vägleds till att svara rätt på frågor som lektioner där eleverna tar eget ansvar för sitt lärande.

I årskurs 1 gavs tydligt exempel på hur eleverna ges möjlighet att ta eget ansvar för sitt lärande. Under en normal vecka skall eleverna i årskurs 1 ha svenska vid sex tillfällen och matematik vid fyra tillfällen. Eleven får sedan själv avgöra när dessa tillfällen skall äga rum. Efter varje lektionspass går eleverna fram till läraren och pratar om vad eleven arbetat med. I slutet på veckan utvärderar eleven veckan som gått och reflekterar över vad som var det roligaste med veckan, vad eleven har lärt sig och hur rasterna har varit.

Vissa lärare dokumenterar barnens utveckling och lärande i högre utsträckning än andra. Vissa lärare har ett systematiskt och väl genomtänkt system för dokumentation. Barnen medvetandegörs om sin utveckling och sitt lärande genom den pedagogiska dokumentationen och personalens arbetssätt. Dokumentationen används både på ett instruktivt och kommunicerande sätt tillsammans med barnen. Som nämnts ovan får vissa av eleverna möjlighet att reflektera över vad som var roligt, svårt och hur och när de lär sig.

Skolan arbetar aktivt för att engagera föräldrarna i skolarbetet. Kontinuerliga föräldramöten hålls och utvecklingssamtal genomförs en gång per termin.

I skolans verksamhetsplan beskrivs samverkan mellan förskoleklass, skola och fritidshem. Syftet med samverkan är att skapa ett gemensamt förhållningssätt och en helhetssyn på barnen beträffande kunskaper, normer och värderingar. Skolans organisation och indelning i arbetslag skall bidra till samverkan. Inspektörerna ställer sig dock frågande till hur samverkan mellan förskolan och förskoleklassen och skolan ser ut. Av skolans verksamhetsplan går att utläsa att det är förskoleklassen som lägger grunden för barnens livslånga lärande. Vidare står att i årskurs 1 arbetar skolan vidare med barnens kunskapsutveckling utifrån den grund som lagts i förskoleklassen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans pedagogiska verksamhet är godtagbar. Inspektörerna anser att skolan har goda rutiner för att arbeta med målen för utbildningen.

Inspektörerna bedömer att skolan inte bedriver någon undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap. Att enbart ge information om ämnet är inte tillräckligt enligt inspektörernas mening. Inspektörerna menar dessutom att skolan bör se formerna för undervisningen i teknik då det enligt inspektörerna är oklart huruvida undervisning sker. Eleverna har inte heller tillgång till elevens val.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Stadsdelen Bergsjön styrs av en stadsdelsnämnd (SDN) som fattar beslut om bland annat barnomsorg och skola. För att verkställa de beslut som SDN fattat finns det en stadsdelsförvaltning, vars chef benämns stadsdelschef. För ledningen av förskola och skola finns en verksamhetschef. Verksamhetschefen är chef för rektorer och enhetschefer inom verksamhetsområdet.

Vid Gärdsmosse skolan finns det en rektor. Rektorn har ett övergripande ansvar för det pedagogiska, administrativa och personalledande arbetet vid Gärdsmosse skolan. 75 procent av hennes tjänst ägnas åt Gärdsmosse skolan. Resterande 25 procent är hon chef för stadsdelens fritidshemsverksamhet. Rektorn saknar formell lärarutbildning. Hon ser sig som en organisatör. Vid sin sida har rektorn en biträdande rektor. Enligt rektorn är biträdande rektor lärarutbildad och väl förtrogen med skolans styrdokument. Rektorn menar att de två arbetar i ett väl fungerande team där de kompletterar varandra bra. Rektorn ingår i en ledningsgrupp för förskola/skola i stadsdelen och träffar inom ramen för denna ledningsgrupp regelbundet övriga rektorer, enhetschefer och verksamhetschefer. Rektorn anser att detta samarbete fungerar bra.

Av intervjuer med personal framkommer att rektorn och biträdande rektor kompletterar varandra bra. De vet båda sina roller. Personalen säger sig vara nöjd med sin ledning då ledningen sammantaget är väl förtrogen med sitt uppdrag, med Gärdsmosse skolans verksamhet och med det pedagogiska ledarskapet. Enligt lärare som inspektörerna samtalat med utövar rektorn i viss utsträckning sitt pedagogiska ledarskap genom att närvara i verksamheten. De föräldrar som inspektörerna samtalat med menar att rektorn är tillgänglig och lyhörd.

För Gärdsmosse skolan finns en lokal verksamhetsplan (arbetsplan). Planen är synkroniserad med läroplanen och innehåller en konkretisering av nationella och kommunala mål. Verksamhetsplanen revideras årligen och är enligt rektorn ett levande dokument.

Gärdsmosse skolan upprättar årligen en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen för 2003 och verksamhetsplanen för läsåret 2004/2005 harmonierar inte med varandra. Kvalitetsredovisningen är relativt systematisk och därigenom tydlig till sin struktur. Redovisningen redogör för i vilken mån de prioriterade nationella målen för utbildningen har uppnåtts. Dock menar inspektörerna att en resultatanalys saknas. Kvalitetsredovisningen innehåller skrivningar om vad skolan

behöver förbättra/utveckla, men inget om hur skolan skall genomföra dessa insatser.

Förutom skolans arbete med att bedöma och redovisa skolans kvalitet skall skolan årligen utvärdera arbetet med de balanserade styrkortet, delta i den kvalitetsdialog som Göteborgs kommun årligen genomför med sina förskolor och skolor samt för nämnden upprätta en verksamhetsberättelse inför det årliga bokslutet. Sammantaget anser rektorn att detta arbete tar mycket kraft och energi från skolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorn är förtrogen med verksamheten och sammantaget med skolans uppdrag. Skolan har väl fungerande rutiner för att följa upp och utvärdera sin verksamhet. Dock anser inspektörerna att skolan bör skapa en bättre harmoni mellan verksamhetsplanen och skolans kvalitetsredovisning.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Vid Gärdsmosse skolan erbjuds verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 5 och skolbarnsomsorg. Utbildningen är enligt rektorn, personal och elever avgiftsfri och eleverna har i princip tillgång till en utbildning i enlighet med gällande timplan. Som tidigare nämnts har inte eleverna tillgång till hem- och konsumentkunskap och elevens val.

Liksom övriga elever i Göteborgs kommun har varje elev ett kort som ger möjlighet till gratis resor med kollektivtrafiken. Detta underlättar för skolan att genomföra studiebesök och andra aktiviteter.

Enligt rektorn är skolan anpassad så att funktionshindrade har likvärdig tillgång till alla delar.

Vid Gärdsmosse skolan erbjuds skolbarnsomsorg upp till 10 år. Verksamheten börjar 06:00 och slutar 17:30.

Föräldrarna informeras om skolans verksamhet vid läsårsstart, genom regelbundna informationsblad från rektorn, veckoblad från lärare, föräldramöten, skolans hemsida och Kunskapsnätet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning i Gärdsmosse skolan är godtagbar. Som tidigare nämnts har dock eleverna inte tillgång till hem- och konsumentkunskap och elevens val.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Politikerna i stadsdelnämnden Bergsjön bestämmer hur resurserna skall fördelas inom respektive verksamhetsområde. Som huvudregel kan sägas att Gärdsmosse skolan likt övriga skolor i stadsdelen tilldelas resurser utifrån antalet elever.

Överlag kan sägas att samtliga som verkar i skolan anser att lokalerna är ändamålsenliga och tillräckliga. Lokalerna ger viss möjlighet till flexibla lösningar. Viss del av skolbarnsomsorgen bedrivs i samma lokaler som den reguljära undervisningen.

Enligt lärarna är vissa läromedel gamla, men överlag tidsenliga och i överensstämmelse med uppdraget. Datortätheten är god. I Gärdsmosse skolan finns ett välfyllt skolbibliotek som ligger centralt placerat i skolan. Biblioteket är öppet hela dagen. Skolmåltider serveras i skolans matsal.

Alla som undervisar har föreskriven utbildning. I de fall lärarbehörighet har saknats tillämpas visstidsanställning. Kompetensutveckling anordnas framförallt vid behov, men även till viss del utifrån personalens önskemål.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det vid Gärdsmosse skolan finns förutsättningar för att målen i Lpo 94 och kursplanerna skall kunna uppnås.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Gärdsmosse skolan övergripande är av godtagbar kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- uppföljningen av elevernas studieresultat i samtliga ämnen,
- elevernas inflytande,
- synliggöra skolans handlingsprogram mot kränkande behandling och mobbning,
- formerna för undervisningen i teknik samt
- bättre harmoni mellan verksamhetsplanen (arbetsplanen) och skolans kvalitetsredovisning.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Eleverna får inte någon undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av femte skolåret (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).
- Eleverna har inte tillgång till elevens val (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-12-02	Göteborg

Erik Bergeå
Agnetha Ardfelt